

OPENBARE WATERPLAATSEN TE OOSTENDE

=====
In het jaar van het "bouwkundig erfgoed" past het eens stil te staan bij die bouwsels waar de mannen zich openbaar kunnen ontlasten. Er zijn er niet veel meer over gebleven te Oostende en toch waren er nooit genoeg.

Konfrater R. Verbanck stuurde me volgend stukje, dat hij gevonden had in een "Engelse" (hm!) gids voor Oostende van rond de eeuwwisseling :

"URINALS

"Public Conveniences are not very numerous at Ostend, there is one in the, Boulevard Van Iseghem Near the Rue de Flandre only open in The Season 10 c 1 d. Mural accomodations outside Railway Station, Back of Police Station Nr Railway Station, Near the Theatre, Place du Theatre. (huidig Marie Joséplein n.v.d.A.) Quai des Pêcheurs, opposite Rue St. Paul. Park Leopold, Near Gas Works, Top of Rue du Carénage.

"

"Every Estaminet or Public House contains a yard marked : COUR On the door, in any of these places by paying a drink, you can retire to the Cour."

Tot zover de mededeling - zoals die gedrukt werd - met de inventaris van vóór de Eerste Wereldoorlog.

X X X

Wat daarna is gebouwd deel ik mede uit persoonlijke herinneringen.

KONINKLIJKE GAANDERIJEN : in het hoekje tegen de haag naast de "Drie Gapers". Dit stuk is na 1945 verdwenen en vervangen door een betalende gelegenheid, waarbijkook voor de dames gezorgd werd. Naar ik me herinner was dit een "mono", evenwel niet altijd zeer proper, dit kwam door het feit dat het aanbod groter was dan de gelegenheid en dat de gepresseerden niet altijd wachtten tot hun beurt kwam, maar naast de mono tegen muur of haag plaats namen.

KURSAAL : hier faalt mijn geheugen. Naar ik me herinner zou het een "mono" geweest zijn, waarschijnlijk langs de Westhelling, ongeveer op de plaats waar nu de trap naar de Beaulieu leidt, trap die door sommigen nog altijd voor dezelfde doeleinden gebruikt wordt ...

LANGESTRAAT : aan de achterkant van de Schouwburg, in de garre waar de dekors naar binnen werden gebracht.

PERMANENCHE : Tussen Vissersdok en Kleine Strand stond het gebouw dat te Oostende gekend was als de "Permanènche". Hier was een ruime gelegenheid, kort voor 1940 nog vernieuwd en uitgebreid.

NIEUWSTRAAT : tussen Schippersstraat en Oude Mijneplein waar nu een modern gebouw met groentewinkel staat. Hier was eveneens een "méérpersoonsgelegenheid" voorzien. Het typische was dat men niet met het gezicht naar de muur stond tijdens het bezoek, maar wel met zijn gezicht naar de straat gekeerd en bijgevolg over de schutting het verkeer kon volgen of zelfs het praatje voortzetten met de vriend die buiten bleef wachten.

ZEESTATION : Aan het einde van de Kreek, bewesten de oude sluis stond een gebouwtje dat diende als magazijn voor de sluisknechten. Het noordwestelijke deel was ingericht als publieke waterplaats. Er waren geen scheidingen en bij drukke bezetting, als de trein binnen was, kon men mits wat ellebogenwerk tamelijk vlug bediend worden. De geelgekalkte muren waren steeds met de meest schummige opschriften

.../...

.../...

en tekeningen beklad. Men bleef er ook niet langer dan noodzakelijk want het rook er bepaald niet fris. Dit gebouwtje is verdwenen met de aanleg van de nieuwe sluizen.

PEPERBUSSE : naast het Vagevier, in een hoekje tussen de steunberen aan de kant van de Grote Kerk. Er was niet veel plaats, dus was het een "éénmanszaak", proper en gemakkelijk te bereiken, maar spijtig genoeg ... verdwenen.

TRAP VAN T-T-brug naar Slachthuiskaai. Onder die trap was een ruime gelegenheid zeer proper, maar naderhand potdicht toegemetsd.

HAZEGRASKERK : links van de hoofdingang, tegen de muur van het voormalige zusterklooster. Niet altijd zeer geschikt voor wie gepreseed was: men moest eerst de trappen af vóór de kerkingang om er te geraken.

POLITIEBUREEL "DE ZEEMEERMIN" op het Hazegras. Afgebroken en verdwenen na de oorlog, samen met het mooie gebouw.

PERRONSTRAAT : tegenaan het oud station in een inham achter het hoofgebouw, klein maar praktisch.
Werd afgebroken met het oude station.

TWEEDE BASSING : in een hoekje van het pleintje vóór het gebouw dat het eerste station geweest is in onze stad. Afgebroken met de rest... om plaats te maken voor een helikopterhaven !

OUDE GAZE : tegenover het gebouw de "Panorama" tegenaan de muur van het oude gasgesticht. Zoals in de Nieuwstraat met zicht op straat. Afgebroken, na de sterkste reuk over de Boulevard du Midi verspreid te hebben.

ACHTERKANT VAN DE GAZE : in de Euphr. Beernaertstraat, tegenover de uitgang van het Park, gekend door de bengels als de "stakjes", in het hoekje gevormd door de muur van de oude gaze en het vooruitstekende gebouw, dat als herberg "Mosselhuis" gekend was. Verdwenen en plaats gemaakt voor Justitiepaleis en uitloper autobaan.

LEOPOLDPARK : tegenover de Poststraat, onder de trap die leidde naar de fontein en de bovenkant van het bloemenuurwerk. Zeer ruim en goed onderhouden, met gleiertegels bekleedt. Maar van buitengewoon slechte faam.
Verdwenen en niet vervangen.

MARIE-JOSEPLEIN : onder de aubette van de tram. Beide geslachten kunnen er zich ontlasten, ieder met afzonderlijke ingang en mits betaling ... als het open is ! Bestaat nog, maar wegens de onwaarschijnlijke mogelijkheden niet zeer in trek bij dringende gevallen !

.../...

.../...

SINT-JOZEFSKERK : kant Antwerpenstraat met zicht op de Kerk. Vier mannen kunnen terzelfdertijd in afzonderlijke hokjes in aktie treden. Vroeger van de straat gescheiden met een ijzeren afsluiting, later vervangen door een stenen muur en onderdak. Mag, met het 75-jarig jubileum van de parochie, als de oudste en nog bestaande gelegenheid van onze stad gevierd worden.

H. HARTKERK : gebouwd na de Eerste Wereldoorlog. Achteraan de kerk was een ruime gelegenheid die evenwel na de Tweede Wereldoorlog afgebroken is geworden.

PETIT PARIS : naar een verslag van de gemeenteraadszitting van december 1938 zou daar ook een dergelijke gelegenheid hebben bestaan, maar op het ogenblik van de interpellatie in de gemeenteraad (jawel een interpellatie over de waterplaatsen !) was deze reeds verdwenen. Hieromtrent bezit ik noch dokumenten noch ervaring. Wie kan meerdere inlichtingen verstrekken ?

X X X

Bestaan nu nog :

Marie-Joséplein en Sint-Jozefkerk. Zijn na de oorlog bijgekomen :

ZEESTATION : in de muur achter de parkeerhaven van de autobussen, op de plaats waar de tram de helling naar de t.t.brug oprijdt. Vroeger mono, thans voorzien van horizontale pisbak zodat twee personen kunnen bedrijvig zijn.

GARNAALMIJN : achter de nieuwe garnaalmijn tegenover de Zwijnemarkt is eveneens een meerpersoonsgelegenheid voorzien maar, luidens een interpellatie in de Gemeenteraad einde juni 1975 en persoonlijk naderhand vastgesteld : zeer vuil.

En dat is alles wat ik weet. Gebeurlijke aanvullingen en rechtzettingen zijn welgekomen.

Tenslotte een vraagje aan de juristen : Is het waar dat men in gelijk welke herberg mag binnengaan en het W.C. gebruiken zonder vooraf of nadien een consumptie te gebruiken ? Men zegt dat er hiervoor een wet bestaat, ik veronderstel dat dit veeleer een "gewoonterecht" is.

Jef Klausling.